

Dober tek!

25. september–9. oktober 2021

V petek, 24. septembra 2021, ob 11. uri se začenjajo 31. Dnevi evropske kulturne dediščine (DEKD) in 9. Teden kulturne dediščine (TKD). Med 25. septembrom in 9. oktobrom 2021 se bo na temo *Dober tek!* zvrstilo več kot [350 dogodkov](#) v 150 krajih širom po Sloveniji in v zamejstvu.

Osrednja tema najbolj prepoznavnega kulturnega dogodka pod okriljem Sveta Evrope in Evropske komisije, na katerem sodeluje petdeset držav podpisnic Evropske kulturne konvencije, je letos [Dediščina za vse](#). Vključujoča in raznolika dediščina, ki pritegne najširšo javnost, v ospredje postavlja raznolikost in poudarja, da nas interakcija med ljudmi ali skupinami, ki izhajajo iz različnih kulturnih okolij, bogati. Hrana je v svoji raznolikosti nekaj, kar nas povezuje. Zato lahko rečemo, da se skupni evropski temi pridružuje tudi Slovenija s temo Dober tek!. Hkrati se pridružujemo aktivnostim ob imenovanju Slovenije za evropsko gastronomsko regijo.

Osrednja slovesnost bo 24. septembra 2021 ob 11. uri potekala v spletnem okolju Zoom ([prijava do 23. 9. 2021](#)). Matjaž Gruden, direktor direktorata za demokratično participacijo Sveta Evrope, bo odprl 31. Dneve evropske kulturne dediščine in 9. Teden kulturne dediščine. Sprehodili se bomo po gastronomski dediščinski krajini Slovenije. Vodenje dogodka bo potekalo iz rekonstruirane Vrhnjakove dimnice v Koroškem pokrajinskem muzeju, Muzeju Ravne na Koroškem. Predstavili se nam bodo dijaki Šolskega centra Nova Gorica, ki bodo skuhalo svojo slastno zgodbo, Koroški pokrajinski muzej s projektom Koroška košta, Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije z uspešnico Heriterra – od znanstvenih raziskav do tržišča ter Kulturno društvo Tabor Podbrezje s podbreško potico.

Pri oblikovanju programa dogodkov in dejavnosti sodelujejo muzeji, galerije, knjižnice, arhivi, vrtci, osnovne in srednje šole ter gimnazije, območne izpostave Javnega sklada Republike Slovenije za kulturne dejavnosti (JSKD) ter zavzeti posamezniki, ki delujejo v mladinskih klubih, turističnih organizacijah, zvezah kulturnih organizacij in nevladnih organizacijah – društvih, skupaj skoraj 500 različnih organizacij.

Pregledne in zanimive razstave, predavanja, predstavitve, posveti, delavnice, zbirke starih receptov in njihove sodobne nadgradnje, kuhanje, krašenje, okušanje in vonjanje, spoznavanje kuharskih skrivnosti naših prednikov in lokalnih posebnosti ter obujanje pozabljenih sestavin so le del dejavnosti, ki se bodo zvrstile med 25. septembrom in 9. oktobrom 2021.

Ob voščilu Dober tek! najprej pomislimo na hrano, toplino doma, harmonijo okusov ..., vendar pa so to vsakodnevno frazo sooblikovalci DEKD in TKD bogato razširili. Prisluhnilo so zgodbam, vzpostavili vez s preteklostjo, s tradicijo pridobivanja hrane in prehranjevanja, črpali so iz izkušenj in znanj naših prednikov, vse sestavine povezali in jih začinili s sodobnimi prizadevanji po bolj trajnostnem, zdravem in sonaravnem bivanju ter vračanju h koreninam.

V teku je tudi natečaj Mladi raziskovalci evropske dediščine, namenjen skupinam otrok in mladih. Osnovni namen natečaja je spodbujanje mladih k ustvarjalnemu raziskovanju, odkrivanju, spoznavanju in razumevanju kulturne dediščine v lokalnem in širšem evropskem prostoru. Natečaj mlade spodbuja k razumevanju pojma dediščina in k temu, da izrazijo svoja stališča o dediščini ter jih ustvarjalno predstavijo preostalemu svetu. Na natečaju lahko sodelujejo otroci in mladostniki, stari med 6 in 17 let, ki jim je mar za kulturno dediščino ([natečaj](#), [navodila za mentorje](#)).

V kratkem filmu v produkciji Sveta Evrope *Kronika Dnevov evropske kulturne dediščine: Gruzija, Anglija in Slovenija* se predstavlja skupina mladih [Idrija 2020](#). Film govori o tem, kaj dediščina pomeni udeležencem dogodkov DEKD in kaj navdihuje njihove organizatorje, da so eni glavnih motivatorjev za ohranjanje dediščine, ki je skupna več kot 830 milijonom ljudi na evropski celini ([trailer](#), [film](#)).

Slovenija je aktivna v mednarodnem projektu *Dediščina, zapuščina žensk*, ki ga vodijo kolegi iz španske pokrajine Biskaje v partnerstvu s Francijo, Italijo, Romunijo in Anglijo. Cilj pobude je prispevati k zmanjševanju razlik med spoloma ter povečavanju prisotnosti in prepoznavnosti prispevka žensk k skupni evropski dediščini. Arboretum Volčji Potok sodeluje s projektom [Cvetoča pot grofice Marije Auersperg Attems](#). Grofica Marija Auersperg Attems je mnogo manj poznana kot njen soprog Anton Aleksander grof Auersperg. Slikala je cvetlična tihožitja in interierje manjših formatov, v poznih letih pa se je ukvarjala tudi s fotografijo. Njena cvetlična tihožitja poleg slikarskega znanja odražajo izreden čut za opazovanje in naturalizem ter temeljito botanično znanje, ki ga je uporabila tudi pri načrtovanju vrtov na Šrajbarskem turnu in v Dornavi. Arboretum Volčji Potok je že pripravil razstavo, organiziral strokovni posvet, zasadil vrt z rastlinami, ki se pojavljajo na njenih cvetličnih tihožitjih, v načrtih pa imajo še mnogo zanimivih aktivnosti.

Vabimo vas, da v srečanjih, ki nas bogatijo in spreminjajo, s pomočjo dediščine spoznavate in sooblikujete nove navade, spletate nove vezi in prijateljstva ter se prepustite pestri snovni in nesnovni ponudbi letošnjih dogodkov. Kot pravi slovenski pregovor, »Dobra jed se sama ponuja«.

Ob Dnevih evropske kulturne dediščine na tisoče zavzetih posameznikov nekaj mesecev pripravlja pravi praznik kulturne dediščine, zato je prav, da jih podpremo z obiskom oziroma ogledom predvajanj dogodkov.

Informacije

Dnevi evropske kulturne dediščine: www.zvkds.si/sl/dekd/dekd-tkd

Facebook: www.facebook.com/dnevievropskekulturnedediscine/

Portal Sveta Evrope: www.europeanheritagedays.com

Kontakt: soj@zvkd.si; Nataša Gorenc, koordinatorica DEKD, 051 273 305; Milena Antič, koordinatorica TKD, 041 365 984,

Namen Dnevov evropske kulturne dediščine je spodbuditi zanimanje javnosti za varstvo kulturne in naravne dediščine ter javnosti predstaviti idejo o skupni kulturni dediščini, o bogastvu in kulturni raznolikosti Evrope, ter spodbujati k odzivanju na socialne, politične in ekonomske izzive. DEKD so najbolj prepoznaven projekt pod okriljem Sveta Evrope in Evropske unije na področju kulture, saj pri njem sodeluje 50 držav, zvrsti se 70.000 dogodkov, obišče jih več kot 30 milijonov obiskovalcev. Vse države delujejo po sprejetih smernicah:

- DEKD se prirejajo v Evropi od avgusta do oktobra;
- vstop na dogodke je brezplačen ali je vstopnina znatno znižana;
- odpirajo se vrata spomenikov, ki so sicer zaprta za širšo javnost;
- DEKD vključujejo obiske spomenikov, ki so sicer odprti za javnost, pod pogojem, da gre za dodatne dejavnosti, kot so posebna vodstva, delavnice, koncerti, predstave, okrogle mize, simpoziji ...;
- dogodki so usmerjeni k družinam in spodbujajo udeležbo otrok in mladih;

- vse države in lokalni organizatorji uporabljajo poimenovanje DEKD in logo DEKD ter označijo prireditvena mesta z zastavo DEKD.

DEKD so v Sloveniji že od začetka tematsko zasnovani. Cilji, ki jih poleg skupnih evropskih uresničujemo v naši praksi, pa so:

- spodbuditi sodelovanje laične in strokovne javnosti pri prepoznavanju, promociji in izjemoma tudi pri obnovi kulturne dediščine;
- uporabljati celovit pristop tako z vidika dediščine kot nedeljivega pojma kot tudi z vidika delovanja človeka, ki za obravnavo dediščine razvija svojo ustvarjalnost na več področjih;
- težiti k povezovanju slovenskega kulturnega prostora tudi onkraj meja Slovenije;
- vključiti etnične skupnosti, ki živijo na območju Slovenije;
- z medinstitucionalnim in medresorskim povezovanjem skušati zapolnjevati vrzeli, ki jih med nas postavljajo okvirji institucionalnega delovanja.

Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije kot koordinator slovenskih prireditev povabi k sodelovanju institucije, društva, posameznike, ki s svojimi aktivnostmi prispevajo k varovanju in popularizaciji kulturne dediščine. V okviru DEKD se za teden dni v pestrem dogajanju poveže velika množica slovenskih mest, krajev in vasi. Dediščina v teh dneh oživi.

Teden kulturne dediščine je nacionalni medresorski projekt. Cilj projekta je, da bi četrtnina slovenskih vrtcev, osnovnih in srednjih šol ter gimnazij aktivno sodelovala v TKD. Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije je nosilec projekta, partnerji pa so Ministrstvo za kulturo, Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, Slovenska nacionalna komisija za UNESCO, Zavod RS za šolstvo in Skupnost vrtcev Slovenije. TKD je vsebinsko in terminsko usklajen z DEKD. V okviru projekta si prizadevamo:

- z različnimi aktivnostmi spodbujati večjo vključenost vsebin s področja ohranjanja kulturne in naravne dediščine v vzgojno-izobraževalne procese, v formalnem in neformalnem izobraževanju;
- vrtčevskim otrokom, učencem in dijakom podati osnove prepoznavanja, spoznavanja, ohranjanja in varovanja dediščine, poučiti jih, kako, kje in od koga pridobiti osnovne informacije o dediščini, ter si prizadevati, da bi kulturna vzgoja na področju dediščine postala vzgoja za vse življenje.

Osnovna vodila so dostopnost vsebin (dogodki so brezplačni), kroskurikularno umeščanje vsebin s področja dediščine, odprto učno okolje, medpredmetno povezovanje, povezovanje organizacij z različnih področij (dediščina, kultura, izobraževanje, turizem, šport, delovanje lokalnih skupnosti in nevladnih organizacij) in medgeneracijsko povezovanje.